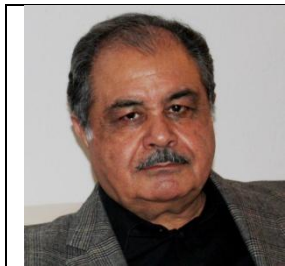

د مولانا سعید افغانی: آزاده، ټولنیزه، علمی، فرهنگي او نشراتی ارگان ته بڼه راغلاست!

داکتر اسدالله «حبيب»

تاریخ نشر: 17 جنوری 2016 م

نکته های از دستور زبان

بخش « 23 »

بیاوید چندی از نام واژه ها را بشناسیم و گونه های جمله را درآینده خواهم نوشت. هردستور زبان سه بخش را در بر می گیرد.

نخست، آوا شناسی یا فونیم شناسی:

به یاد داریم که زبان درآمیخته از آواها یا صداها است. کوچکترین بخش آوایی یک زبان را فونیم می گویند.

فونیم را در زبان دری واج نامیده اند. گل از سه فونیم یا سه واج ساخته می شود: گ + ا + ل یعنی آواز گی یا گاف و آواز ا و آواز لام. و «من» هم از سه فونیم ساخته شده است: م + ا + ن.

نگفتم سه حرف، زیرا گاف حرف است. لام حرف است مگر حرکت پیش بین گاف و لام حرف نیست. پس حرف و حرکت هر دو در شمار فونیم می آیند.

فونیمهای زبان یا کانسوننت اند یعنی بی آوا و یا اول اند یعنی با آوا. کانسوننتها آن فونیمهایی اند که وقت ادای آن نفس نیمه یا کامل بند می شود، مانند: ک، گ، پ، ن، م، ش، ج و دیگر. و اولها یا با آواها آن فونیمهارا می گویند که گاه ادای آنها نفس بند نمی شود، مانند: آ، ای، او که با واو، یا های مجهول در سر میانه و انجام واژه جای می گیرد. دانشی را که واجها یا فونیمها را شناسایی می کند، واج شناسی، فونیم شناسی یا آوا شناسی زبان می نامند.

دوم ، صرف :

از چند فونیم مورفیم ساخته می شود . این نکته همانند است به آن که بگوییم از چند حرف کلمه ساخته می شود و گل یک مورفیم یا یک واژه است . علمی که واژه هارا بررسی و شناسایی می کند صرف نامیده می شود . صرف را در زبانشناسی مورفو لوژی هم می نامند .

سوم نحو :

از چند واژه جمله و عبارت ساخته می شود . علمی که جمله ها و عبارتها را بررسی و مطالعه می کند ، آن علم را نحو می گویند . پس دستور زبان دارای سه بخش می تواند باشد : فونیم شناسی ، صرف و نحو .

***

ادامه دارد

داکتر اسدالله « حبیب »

بازگشت به صفحه اصلی www.said-afghani.org